

UNITAT 5. HEROÏNES D'ARA

I. CONTACTE (pàgs. 144-145)

En aquest apartat reflexionem sobre el drama de l'exili i de les persones que es veuen forçades a abandonar sa casa i tot el que estimen per embarcar-se cap a un futur incert i ple de perills. Es tracta de posar-se en el lloc de l'altre, del que ha patit la fam o la guerra i busca una vida digna en terres sovint inhòspites i hostils.

1. (pàg. 144)

Representen l'exili i els moviments migratoris a causa de la guerra o la fam.

2. (pàg. 145)

- Simbolitza la partida cap a l'exili d'un viatger que porta la seua terra a dins, i que està devastat, esgarlat per dins.
- Es tracta d'Aylan Kurdi, xiquet sirianès que va morir intentant arribar a la costa turca el 2 de setembre de 2015, i que fugia de la guerra i el terrorisme al seu país.
- Resposta oberta.

II. COMUNICACIÓ (pàgs. 146-151)

EL TEXT ARGUMENTATIU EN EL DISCURS ORAL

En aquest apartat continuarem treballant el text argumentatiu però, a diferència de la Unitat 4, mirarem de centrar-nos en el format oral que, al final de l'apartat, es materialitzarà en forma de debat. En coherència amb el fil temàtic de l'apartat de contacte, coneixerem el cas de Malala Yousafzai que, després que els talibans l'atacaren pel seu activisme a favor de l'educació de les nenes al Pakistan, va continuar amb la seua tasca amb força renovada i va estar guardonada, als setze anys, amb el Nobel de la Pau.

1. (pàg. 147)

Activitat de comprensió lectora seguint els procediments habitual. Lectura col·lectiva. Es tracta de fer una primera aproximació al text, que es treballarà amb profunditat en els exercicis següents. Podeu guiar la reflexió a través de les preguntes següents: *quina és la història de Malala? Per què s'adreça a les Nacions Unides? Què és el que defensa?*

2. (pàg. 148)

Mingora: atemptat Malala; **Quetta:** atac estudiants Medicina; **Khyber Pukhtoon Khwa** i **FATA:** mort mestres i metges poliomeilitats.

3. (pàg. 149)

poliomelitis: «Malaltia...»; **casta:** «Classe o ordre...»; **credo:** «Conjunt de les idees...»; **secta:** «Conjunt de persones...»; **gènere:** «Sexe...»; **FATA:** «Àrees Tribals...»

4. (pàg. 149)

- a) metàfora i antítesi;
- b) comparació;
- c) repetició;
- d) repetició.

5. (pàg. 149)

«Benvolguts companys»; «No estic dient»; «Fem una crida».

6. (pàg. 149)

El poder de l'educació i, en especial, de l'educació de les dones.

7. (pàg. 150)

En aquest exercici cal subratllar al text els arguments que apareixen en el requadre de l'exercici 8, per poder localitzar-los en l'estructura.

8. (pàg. 150)

«Pensaven que les bales...» > «Lluitar contra el terrorisme...»; «Els extremistes tenen por..» > «Instaurar l'educació gratuïta...»; «El poder de la veu de les dones...» > «Garantir l'educació...»; «Milions de persones...» > «Rebutjar els prejudicis...».

9. (pàg. 150)

Resposta oberta. L'alumnat ha de raonar si creu que l'educació és important per al desenvolupament dels països més pobres, i si pot vencer la violència.

RECERCA I EXPRESSIÓ

10. (pàg. 150)

Resposta oberta. Els talibans prohibeixen l'educació a les xiquetes perquè el sistema social que volen perpetuar és patriarcal i masclista: les dones no hi tenen ni veu ni vot, i l'educació és perillosa perquè ensenya a pensar de manera autònoma. Les dones amb formació acabarien per rebel·lar-se contra el sistema i reivindicarien els seus drets.

11. (pàg. 150)

Resposta oberta. La bretxa salarial és un fet quantificable que implica que, en alguns llocs de treball, les dones cobren menys que els homes per fer exactament la mateixa feina.

12. (pàg. 150)

Resposta oberta. Cal seguir l'esquema proposat en les pàgines 150-151 per a organitzar correctament el debat, i aplicar-hi després la rúbrica d'avaluació.

III. LITERATURA (pàgs. 152-161)

LA LITERATURA DE POSTGUERRA, UNA LLIÇÓ D'HISTÒRIA

En aquest unitat tractem uns fets tan colpidors i dramàtics com van ser la Guerra Civil Espanyola i la II Guerra Mundial, i les conseqüències de totes dues. Els escriptors que hem triat per a representar el quefer literari en aquesta difícil època per al nostre país i per a les manifestacions culturals en la nostra llengua són Mercè Rodoreda, Vicent Andrés Estellés i Pere Quart. Tots tres representen els dos corrents literaris més importants d'aquest període. La narrativa psicològica i la poesia realista. Com que el tema de la unitat és la solidaritat davant les injustícies i les desigualtats, hem enfocat la poesia del període que va des de la Guerra Civil Espanyola fins a l'actualitat des d'aqueix vessant. Per això, hem escollit textos de la postguerra que signifiquen un compromís del poeta amb la seua societat.

1. (pàg. 152)

L'època és la guerra i postguerra de la Guerra Civil espanyola. Les pel·lícules són *La plaça del diamant*, *Tretze roses*, *Pa negre*, *La llengua de les papallones*, *El viatge de Carol*, *Per qui repiquen les campanes*?

2. (pàg. 152)

- A. *La plaça del diamant*,
- B. *Tretze roses*,
- C. *Pa negre*,
- D. *La llengua de les papallones*,
- E. *El viatge de Carol*,
- F. *Per qui repiquen les campanes*?

3. (pàg. 152)

- a) *La plaça del diamant*; 1982; Francesc Betriu, Silvia Munt i Lluís Homar; la maduresa d'una dona en els durs anys de la Guerra Civil i la postguerra; Premi CEC a Silvia Munt.
- b) *Tretze roses*; 2007; Emilio Martínez Lázaro; Nadia de Santiago i Goya Toledo; l'assassinat de tretze joves acusades de conspirar contra el règim de Franco.
- c) *Pa negre*; 2010; Agustí Villaronga; Francesc Colomer i Marina Comas; secrets, mentides i frustració en un jove que descobreix la duresa de la vida en la Catalunya de la postguerra; Goya a la millor pel·lícula.
- d) *La llengua de les papallones*; 1999; José Luis Cuerda; Fernando Fernán Gómez, Manuel Lozano, Uxia Blanco; La repressió contra els mestres de la 2a república per part del règim de Franco; Goya al millor guió adaptat i Premi Ondas al millor director.
- e) *El viatge de Carol*; 2002; Imanol Uribe; Clara Lago, Juanjo ballesta, María Barranco; Viatge iniciàtic d'una xiqueta, filla d'un brigadista americà en l'Espanya de final de la Guerra Civil.
- f) *Per qui repiquen les campanes*; 1943; Sam Wood; Gary Cooper i Ingrid Bergman; amor i guerra entre un brigadista americà i una espanyola en plena Guerra Civil; Oscar i globus d'or a la millor actriu secundària, Katina Paxinou.

L'ÈPOCA DE LA POSTGUERRA

4. (pàg. 153)

- A) L'exili
- B) Els camps de concentració i extermini
- C) La persecució de la llengua

- D) La fam i les cartilles de racionament
- E) La bomba atòmica
- F) Fam i escassetesa de coses bàsiques
- G) L'estraperlo

5. (pàg. 154)

- a) Resposta oberta, però els adjectius carregats de negativitat són els més apropiats per a descriure aquest període.
- b) La prioritat era fer front a les necessitats més bàsiques, intentar sobreviure i passar desapercebut en un règim de persecució i por.
- c) Estava prohibit l'ús de tota llengua que no fóra l'espanyol; la llibertat de pensament i de reunió; els partits polítics; el vot; la llibertat religiosa; la llibertat de moviment...
- d) L'estraperlo fou un negoci de mercat negre d'articles intervinguts per l'Estat o subjectes a racionament decretat pel govern de Franco.
- e) L'exili fou conseqüència de la por a les represàlies del règim de Franco: els assassinats, empresonaments, judicis sense garanties legals, persecucions i acusacions arbitràries als susceptibles d'haver estat defensors de la República.
- f) Principalment els refugiats republicans es dirigiren cap a França. Molts acabaren en els camps de concentració alemanys. Els que pogueren eixir d'Europa anaren cap a Mèxic, Veneçuela i altres països sud-americans.
- g) Resposta oberta.
- h) Resposta oberta.
- i) Resposta oberta.
- j) Resposta oberta. Són molt interessants els testimonis directes de la Guerra. Normalment, els avis eren menuts i encara tenen algun record o els han contat el seus pares, que són els besavis dels nostres alumnes.
- k) Resposta oberta. També a la xarxa poden veure fotografies referents a la Guerra, que poden servir perquè tinguin imatges d'un conflicte que els pot quedar llunyà i que les imatges poden contribuir a apropar-los.
- l) Resposta oberta. Podem fer-los reflexionar sobre el fet que una guerra siga on siga i quan siga té conseqüències pràcticament idèntiques per a les persones: morts, separacions, destrucció, dolor, venjances, patiment...

LA LITERATURA DE POSTGUERRA: POETES I NARRADORS

6. (pàg. 155)

Audició atenta i lectura dels textos sobre els autors de postguerra.

7. (pàg. 156)

- a) Rodoreda recorda la seua infantesa com a feliç i el millor record que té és del seu avi contant-li històries. Estellés no en parla. Pere Quart esmenta que és el quart d'onze germans i que tingué una vida dura.
- b) Pere Quart s'exilià a França i després Argentina i Xile. També Rodoreda visqué exiliada a França i a Suïssa.
- c) Rodoreda s'inicià en la literatura gràcies a les lectures i el cinema. Estellés ho féu per a expressar els seus sentiments i Pere Quart per a deixar testimoni d'una realitat social i política viscuda amb intensitat.
- d) En els llibres de Rodoreda tenen especial importància les reflexions sobre el pas del temps i sobre

les relacions humanes. En l'obra d'Estellés es tracten temes de la vida de cada dia i que preocupen a les persones. La mort, la fam, la terra, el país... En Pere Quart hi ha una crítica aguda de la situació política del nostre país.

- e) Es diferencien en els temes, en el to, en els estils i en les tècniques d'escriptura. Tal vegada la més diferent és Rodoreda, entre altres coses pel gènere que conrea, la narració, front a la poesia dels altres dos escriptors.
- f) Pere Quart: premi Lletra d'or 1962, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 1970. Estellés: Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 1978 i Premi d'Honor de les Lletres Valencianes 1990. Rodoreda: Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 1980, Premi Sant Jordi 1966, Premi Víctor Català 1957.

CARACTERÍSTIQUES DE LA LITERATURA DE POSTGUERRA

8. (pàg. 158)

Audició atenta i lectura dels textos sobre els autors de postguerra.

9. (pàg. 161)

1r La Plaça del Diamant

- a) Està narrat en 1a persona i en passat. La novel·la és una mena de monòleg interior en què la protagonista recorda la seua vida.
- b) Els protagonistes són una dona (Natàlia-Colometa), que és qui conta la història i els seus dos fills. També la senyora Enriqueta.
- c) L'expressió fa referència a la fam que van patir aquells dies només acabada la guerra: sense diners i sense res a les botigues.
- d) Fa referència a la desesperació dels republicans cap al final de la Guerra en què van haver d'allistar als més joves, perquè ja no quedaven homes per anar al front.
- e) Ha de vendre tot l'aixovar de sa casa per a poder obtindre diners i comprar els pocs queviures que hi havia disponibles al mercat, fins i tot ven les dues monedes que mossén Joan li havia donat quant es va casar.
- f) El vent i el fred van augmentar la sensació de desolació d'aquesta família desfeta i destrossada, sense el pare i marit i sense quasi coneguts vius.
- g) Es refereix a l'exèrcit feixista, que havia guanyat la Guerra.
- h) Afusellen Mateu perquè havia estat en la Guerra lluitant amb els republicans: és un exemple de la persecució i represàlies a què es veren sotmesos els vençuts per part dels vencedors.
- i) No hi ha cap exemple d'estil indirecte lliure. El que hi ha és estil directe, estil indirecte i estil directe lliure.
  - Directe: línia 21
  - Indirecte: línies 31 i 32
  - Directe lliure: «no hi ha més remei» (línia 16)

2. Llibre de Meravelles

- a) La postguerra era amarga, sorda i feroç.
- b) Els versos 6, 7, 8 i 9 expliquen com s'hi vivia.
- c) En el vers 3, en què s'autoesmenta; en els versos 11, 12 i 13 en què s'inclou en la 1a persona del plural.
- d) «cautela» fa referència a l'estat de por en què es vivia: vigilats, observats i amb por a ser delatat per traïdor.
- e) A partir del vers 10 fins al final es barregen l'alegria de la finalització de la Guerra amb la tristesa de la situació en què es va viure en la postguerra.
- f) S'utilitza bàsicament el passat simple. El poeta l'empra per a fer referència a un temps que ja s'ha acabat i que no tornarà, un temps a oblidar.

- g) Els versos són versos lliures, sense rima ni estructura estròfica determinada. Aquest tipus de versificació és emprada en la poesia realista, per a deixar llibertat al poeta per a expressar obertament i sense convencionalismes la realitat de la vida i l'apropament al poble, de qui el poeta se sent referent.
- h) Es repeteixen paraules importants o temàtiques, sobre les quals recau el significat central del poema: anys, guerra, demanava, postguerra.
- i) La metàfora sobre la tristor es troba en l'últim vers: teranyines de dol.

3r Corrandes d'exili

- a) El poeta explica la seua dolorosa eixida del país a l'acabament de la guerra.
- b) En els dos primers versos el poeta parla en plural de l'experiència de l'exili.
- c) En els versos 16 i 17 el poeta s'acomiada de la seua terra acarasant-la abans de partir. En els versos 29 a 33 el poeta recorda amb nostàlgia el paisatge del Vallés la seua terra.
- d) Resposta lliure.
- e) Els versos combinen rima consonant i assonant. Les corrandes són una composició poètica de tipus popular, d'aquí que la versificació siga més variada. És important destacar (que el poeta haja triat un tipus d'estrofa popular per a expressar el dolor de l'exili, identificant-se així amb el poble de Catalunya i sentint-se pròxim als seus companys de viatge forçat
- f) Paraules bisíl·labes: aire, deixí, trobat, beso, terra...
monosíl·labes: que, de, si, nit, ma, el, i ...
- g) El poeta alterna el present i el passat. L'exili és encara una realitat per al poeta quan escriu els versos.
- h) Rima interna: estimada m'acompanya (rima assonant); el dia de ma partida (r. assonant). Repeticions: «que l'ensagna, que l'esguerra», « no em moriré d'enyorança, ans d'enyorança viuré». Exclamacions: com el Vallés no hi ha res.

RECERCA I EXPRESSIÓ

10. (pàg. 161)

Resposta lliure. En els textos s'aprecia la solidaritat de l'escriptor amb el seu poble, el compromís del poeta amb el seu temps, la denúncia de la injustícia, la vivència de la guerra i de la postguerra, s'usen tècniques narratives i poètiques noves com la desaparició de les marques del narrador, el vers lliure...

11. (pàg. 161)

Resposta lliure.

12. (pàg. 161)

Resposta lliure.

13. (pàg. 161)

Ovidi Montllor va criticar durament en les seues cançons la dictadura de Franco, la repressió que exercí i l'obsessió per controlar la vida dels ciutadans. Va posar música a les lletres dels poetes valencians, silenciats per la dictadura. Va ser un referent del moviment de la Nova Cançó.

IV. LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 162-164)

LA HISTÒRIA DE LA LLENGUA I LA HISTÒRIA DE NOSALTRES: la història de l'ascens i de la davallada (ss. xvi-xviii)

En la unitat anterior hem tractat l'estreta relació que hi ha entre els esdeveniments sociopolítics i culturals i el naixement d'una llengua; hi hem incidit també en el concepte de pluralitat lingüística. Hem identificat el s. XV com una època daurada en què la nostra llengua viu una etapa de gran florida literària; en aquesta unitat continuem el viatge en el procés de construcció de la nostra llengua analitzant els factors històrics que influeixen positivament i negativament en el desenvolupament d'aquest procés.

1. (pàg. 164)

Es tracta de conèixer les causes sociopolítiques del declivi de la nostra llengua. a) F; b) F; c) F; d) V; e) F.

RECERCA I EXPRESSIÓ

2. (pàg. 164)

Activitat que pretén connectar amb coneixements previs. Com que afecta continguts vistos en cursos anteriors us suggerim que seguïu les orientacions del llibre de l'aprenent. Aproveiteu els treballs dels alumnes per a fer-ne exposicions orals en grup.

3. (pàg. 164)

Resposta oberta que permet dialogar sobre l'estreta relació que hi ha entre llengua i poder, com també reflexionar entorn la construcció de l'estàndard a casa nostra i el procés de minorització lingüística

V. CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 165-174)

En lèxic treballem els mecanismes de la interferència i continuem ampliant vocabulari.

En morfologia i sintaxi repassem la tercera conjugació verbal, comencem l'anàlisi i la sistematització dels pronoms febles (ací ens centrem en els pronoms de CD) que ampliarem en unitats successives, continuem amb l'anàlisi de les oracions compostes, ara amb les subordinades adverbials circumstancials, i delimitem els usos de les preposicions *per* i *per a* davant infinitiu.

Quant a fonètica i ortografia, tractem la segona part de l'abreviació (els acrònims) i fem un repàs a les consonants s, ss, z, c, ç, tz.

LÈXIC

LA INTERFERÈNCIA LÈXICA I SEMÀNTICA

1. (pàg. 166)

Activitat de resposta oberta que permet accedir als diferents tipus de diccionaris com a manuals de consulta per a l'aprenentatge del nostre lèxic.

2. (pàg. 166)

Interferències lèxiques i semàntiques.

- Barbarismes lèxics: *techo per sostre; *arrastrant per arrossegant; *hasta luego per fins després; *polideportiu per poliesportiu; *abuelo per iaio; *cuentos per contes; *antes per abans; *siesta per

- migdiada o migjornada; *rato per estona; *bocadillo per entrepà; *jamó per pernil o cuixot.
- Barbarismes semàntics: *donar-me compte per adonar-me'n.

3. (pàg. 166)

Anglicismes. Activitat que exigeix l'ús del diccionari i permet reflexionar entorn la penetració de l'anglès en la nostra llengua i en quasi totes les del món.

- a) penalty: penal
- b) compact disc: disc compacte
- c) OK: d'acord
- d) email: correu electrònic [s'ha proposat de dir-ne cel: c de correu i el d'electrònic]

4. (pàg. 166)

Activitat de resposta oberta.

5. (pàg. 166)

Verbs sinònims. Solucions:

- 1. acaçar, 11. empaitar i 13. encaçar
- 2. acatxar-se i 6. ajupir-se
- 3. afonar, 15. enfonsar i 17. esfondrar
- 4. aidar i 5. ajudar
- 7. bordar, 8. bubar i 24. lladrar
- 9. castigar i 25. punir
- 10. contestar i 26. respondre
- 12. empiar, 14. enfadar i 16. enutjar
- 18. esguitar i 20. esquitar
- 19. espatllar i 22. fer mal
- 23. flotar i 27. surar
- 28. telefonar, 29. tocar i 30. trucar

MORFOLOGIA I SINTAXI

LA TERCERA CONJUGACIÓ

6. (pàg. 167)

Les terminacions del present d'indicatiu i de subjuntiu.

- Terminacions del present d'indicatiu. Dormir: Ø, -s, Ø, -im, -iu, -en. Compartir: -esc o -isc, -eixes o -ixes, -eix o -ix, -im, -iu, -eixen o -ixen.
- Terminacions del present de subjuntiu. Dormir: -a, -es, -a, -im, -iu, -en. Compartir: -esca o -isca, -esques o isques, -esca o -isca, -im, -iu, esquen o -isquen.

7. (pàg. 167)

Les terminacions del present d'indicatiu i de subjuntiu.

- Present d'indicatiu: Ø o -esc o -isc; -es o -eixes o -ixes; Ø o -eix o -ix; -im, -iu; -en o -eixen o -ixen.
- Present de subjuntiu: -a o -esca o -isca; -es o -esques o -isques; -a o -esca o -isca; -im; -iu; -en o -esquen o -isquen.

8. (pàg. 168)

Conjugació dels verbs *fregir* i *engolir*.

- Fregir. Present d'indicatiu: frig o fregesc o fregisc; friges o fregeixes o fregixes; frig o fregeix o fregix; fregim, fregiu; frigen o fregeixen o fregixen. Present de subjuntiu: frija o fregesca o fregisca; friges o fregesques o fregisques; frija o fregesca o fregisca; fregim; fregiu; frigen o fregesquen o fregisquen.
- Engolir. Present d'indicatiu: engul o engolesc o engolisc; enguls o engoleixes o engolixes; engul o engoleix o engolix; engolim; engoliu; engulen o engoleixen o engolixen. Present de subjuntiu: engula o engolesca o engolisca; engules o engolesques o engolisques; engula o engolesca o engolisca; engolim; engoliu; engulen o engolesquen o engolisquen.

9. (pàg. 168)

Verbs de la tercera conjugació amb una vocal en el radical.

- Present d'indicatiu: agraesc o agraïsc; agraeixes o agraïxes; agraeix o agraïx; agraïm; agraïu; agraïxen o agraïxen.
- Present de subjuntiu: agraesca o agraïasca; agraesques o agraïsqes; agraesca o agraïasca; agraïm; agraïu; agraesquen o agraïsqen.

10. (pàg. 168)

- Imperfet d'indicatiu: agraïa, agraïes, agraïa, agraïem, agraïeu, agraïen
- Futur: agrairé, agrairàs, agrairà, agrairem, agraireu, agrairan.
- Condicional: agrairia, agrairies, agrairia, agrairíem, agrairíeu, agrairien.
- Imperfet de subjuntiu: agraís o agraïra; agraïsses o agraïres; agraís o agraïra; agraïsses o agraïres; agraïsseu o agraïreu; agraïssen o agraïren.
- Participi passat: agraït, agraïda, agraïts, agraïdes.

11. (pàg. 168)

Present d'indicatiu de verbs de la tercera conjugació.

- a) s'avorreix; presumeix; gaudeix.
- b) bulls; bull.
- c) elegim; elegiu.
- d) floreixen; cobreixen.
- e) condueixes o conduïxes.
- f) assumesc o assumisc; traduesc ó traduïsc.
- g) es visten o es vesteixen o es vestixen; es desvisten o es desvesteixen o es desvestixen.

12. (pàg. 169)

Present de subjuntiu de verbs de la tercera conjugació.

- a) dormes; desistesques o desistisques.
- b) frija o fregesca o fregisca.
- c) protegeixen o protegixen; aconsegueixen o aconsegueixen.
- d) accedesca o accedisca; impedisca o impedisca.
- e) produeixen o produïxen.
- f) obeïxen o obeïxen.
- g) culla.

ELS PRONOMS PERSONALS FEBLES: ELS PRONOMS DE COMPLEMENT DIRECTE (CD)

13. (pàg. 170)

Identificació i pronominalització del CD de tercera persona.

- a) els exercicis de matemàtiques: els he fets;
- b) això: ho agafe;
- c) roba de gimnàstica: n'he duta; en duré;
- d) molts pardals: n'he vist alguns;
- e) les novel·les: tornar-les.

14. (pàg. 170)

Utilització dels pronoms febles CD de tercera persona en contextos donats.

- a) en tinc;
- b) ho he fet;
- c) no n'he vista cap;
- d) veure'l;
- e) l'has rebuda.

15. (pàg. 170)

Identificació del CD (o l'oració substantiva amb funció de CD) i substitució pel pronom feble de tercera persona corresponent.

- a) això: Deixa-ho;
- b) les estrenes de Nadal: les he estalviades;
- c) dos paquets: Porteu-ne dos;
- d) l'ordinador: desconnecteu-lo;
- e) la pissarra: la utilitzaré;
- f) que Jordi vindrà demà: ho recordava.

L'ORACIÓ: LES ORACIONS COMPOSTES SUBORDINADES ADVERBIALS. LES SUBORDINADES ADVERBIALS CIRCUMSTANCIALS (DE TEMPS, DE LLOC I DE MANERA)

16. (pàg. 171)

Ús dels connectors de subordinació adverbial. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació una solució possible.

- a) després que (o quan; o tan prompte com; o tan aviat com);
- b) sempre que (o mentre; o quan);
- c) per on (o des d'on);
- d) des d'on;
- e) sense que;
- f) com (o segons; o segons com; o tal com).

17. (pàg. 171)

Redacció de subordinades adverbials circumstancials. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació una solució possible.

- a) No és correcte cantar mentre dinem.
- b) Deixa la moto ben aparcada fins que eixiràs.
- c) Josep fa l'arròs tal com diu la recepta de sa mare.
- d) Ens esperaven on ens havien citat.

18. (pàg. 172)

Anàlisi de les oracions subordinades adverbials circumstancials.

- a) de manera;
- b) de lloc;
- c) de temps;
- d) de temps;
- e) de lloc.

FIXA-T'HI: PER / PER A**19. (pàg. 173)**

Identificació dels usos de les preposicions *per* i *per a*.

- Oracions que indiquen destinació: Falta una setmana *per a* acabar les classes; L'entrevista oral serveix *per a* pujar nota.
- Oracions que indiquen finalitat: M'he acostat més *per* veure millor la pissarra; Estalvie diners *per* fer un viatge.

20. (pàg. 173)

Identificació dels usos de les preposicions *per* i *per a*. Finalitat: *per*; destinació: *per a*.

21. (pàg. 173)

Ús de les preposicions *per* i *per a* en contextos donats.

- a) *per*;
- b) *per a*;
- c) *per*;
- d) *per*.

FONÈTICA I ORTOGRAFIA**L'ABREVIACIÓ: ELS ACRÒNIMS****22. (pàg. 174)**

Aplicació de les normes de formació dels acrònims.

- a) Telemàtica;
- b) Rumasa;
- c) SIDA;
- d) Radar;
- e) mòdem.

REPÀS D'ORTOGRAFIA ELS SONS [Z] I [S] I LES GRAFIES: S, SS, Z, C, Ç, TZ**23. (pàg. 174)**

Discriminació auditiva i articulatòria dels sons [z] (casa, posar, zero, colze i rosa) i [s] (caça, pallissa, encendre, llaç, pressió, funció i rossa).

24. (pàg. 174)

Repàs de l'aplicació de les normes ortogràfiques de s, ss, z, c, ç, tz en un text donat.

tretze; març; professora; educació; física; zoològic; expressió; força; estranya; trasbalsada; atzar; passar; plaça; l'Església; entropessar; caçadors; bossa; braç; feliços; passeig; princesa; direcció; zebres; intencions; disposats; començar; cacera; insensatesa; l'alcalde; població, l'agressió, incivilitzats, reclosos, presó.

25. (pàg. 174)

Activitat de dictat. Seguiu el procediment habitual.

VI. TALLER DIGITAL (pàg. 175)

A la part general d'aquesta guia didàctica expliquem amb detall les característiques de les activitats plantejades al llibre. Ara, de manera esquemàtica, indiquem les qüestions més importants a tenir en compte en cada activitat d'aquesta unitat:

Activitat 1. Debats a la Xarxa

- Indiquem diversos enllaços a vídeos sobre debats de la Lliga de Debat de Secundària i Batxillerat de la Xarxa Vives d'Universitats.
- Es poden veure a classe i anar anotant de forma individual recomanacions per al decàleg o bé es poden veure a casa i portar les recomanacions. Després es farà una posada en comú per tal de fer el decàleg de la classe.
- Producte resultant: un document que conté un decàleg de com cal parlar i com cal actuar en un debat. Donem una plantilla i pot penjar-se a l'aula per tal que ho tinguin en compte els alumnes, ja que les indicacions de segur que serveixen no sols per a debats sinó per a parlar en públic.

Activitat 2. «No un còmic, sinó un còmic-protesta»

- Consisteix a fer servir una aplicació web a Internet per a fer un còmic senzill. No cal que l'alumne es registre a l'aplicació. Sols ha de triar:
  - a) l'escenari de cada vinyeta
  - b) els personatges que vol que hi apareguen
  - c) les bafarades que vol afegir
  - d) i el text que vol escriure a les bafarades
- Mostrem exemples de còmics fets com a model de l'activitat.
- Producte resultant: un còmic que té com objectiu la denúncia política i social.

Activitat 3. WebQuest «Rodoreda, Estellés i Quart en vídeo»

- En aquesta activitat l'alumne ha de seguir les indicacions que donem a cada part de la WebQuest (introducció, tasca, procés, avaluació i conclusió). Llegirà el text i visitarà les webs indicades a fi d'arreglar la informació que necessita per fer el producte final. Es tracta que l'alumnat aprofite el que s'ha treballat al bloc de Literatura.
- Producte resultant: fer un vídeo sobre un dels autors de la unitat: Mercè Rodoreda, Vicent Andrés Estellés o Pere Quart. Donem diversos exemples de vídeos per tal que es vegi les diverses possibilitats: narració d'un fragment literari, dramatització d'un fragment amb actors i actrius o bé amb dibuixos, entrevista simulada a un autor, etc.

Activitat 4. Test final

- Hem creat un test amb una bateria de preguntes tancades (3-4 opcions de resposta) per tal de preguntar a l'alumnat qüestions sobre els continguts de tots els apartats de la unitat.
- Es fa aquest test per tal que servisca de recurs d'avaluació al professor. Són 15 preguntes sobre les qüestions més importants de la unitat.
- Les solucions de les respostes apareixen a la plataforma i només les pot veure el professor.

VII. RESUM (pàg. 176)

Llegir els resums dels diferents apartats.

Escriure en un quadern a part les definicions que hi apareguen.

Fer un esquema de tots els conceptes i continguts treballats per a dur-lo al portafoli.

Buscar imatges al·lusives relacionades amb el significat dels mots pertinents.

Aprofitar les activitats del taller digital per a fer la portada de la unitat del seu quadern d'activitats.

VIII. COMPROVACIÓ (pàg. 177)

1. Perquè dóna raons que defensen el punt de vista de les persones, planteja posicionaments subjectius sobre temes d'actualitat i que poden generar diversitat d'opinions, perquè segueix una estructura textual que respon a un determinat esquema, perquè hi apareixen marques de llengua a través de les quals es deixa clar quin és el punt de vista del parlant...

2. Resposta oberta.

3. Els escriptors parlen de la realitat social del moment. A través dels seus poemes, els escriptors van expressar el compromís amb el seu temps, la seua gent i el país. En els seus poemes denuncien les morts, els empresonaments, l'exili, les privacions i la repressió de tot tipus, fins i tot, de la cultura pròpia.

4. La literatura de postguerra es caracteritza per la situació d'anormalitat que va viure. Una literatura silenciada i represariada que no podia expressar-se en la seua llengua, que no podia publicar ni traure a la llum els productes literaris, que tenia gran part dels seus escriptors fora del país, exiliats, una literatura que va sobreviure gràcies a la voluntat i tenacitat dels escriptors i dels parlants, que va seguir els corrents de l'època al món i va poder recuperar la normalitat amb l'arribada de la democràcia.

5. Cf. Amb la informació i les activitats de l'apartat de Les Persones i les llengües (pàgs 162-164)

6. La interferència lèxica o penetració de barbarismes lèxics, concretament, castellanismes. Són paraules castellanques que desplacen paraules genuïnes; són més freqüents en els registres col·loquials i informals: *alfombra per catifa; *basura per brossa o fem; *alcantarilla per claveguera o albelló; *entonces per llavors o aleshores, etc.

La interferència semàntica, és fer servir paraules pròpies amb el sentit que aquestes o els seus equivalents tenen en castellà: barbarismes semàntics.

7. Sinònims: afonar: enfonsar, esfondrar empaitar: encaçar, acaçar bubar: bordar, lladrar esguitar: esquitar, esquitar.

8. Verbs de la tercera conjugació.

- a) Resumeix; resumisques o resumesques.
- b) Mentisquen o mentesquen.
- c) Agraïsc o agraesc; preferisc o preferesc.
- d) Protegiu.

9. Identificació i pronominalització del CD.

- a) la carpeta que havia perdut: l'he trobada;
- b) molts amics: en tinc molts;
- c) això: Torneu-ho;
- d) les assignatures: les he aprovades.

10. Anàlisi d'oracions subordinades adverbials.

- a) Circumstancial de temps.
- b) Circumstancial de lloc.
- c) Circumstancial de manera.
- d) Circumstancial condicional

11. Ús de les preposicions per i per a en contextos donats.

- a) per a;
- b) per;
- c) per;
- d) per a.

12. Creació d'acrònims.

- a) SEAT;
- b) Acnur;
- c) ofimàtica.

13. Ús de les grafies s, ss, z, c, ç, tz:

cosí, senzillesa, peça, mussol, atzar, impressió, feliç, felicitat, esbarzer, bossa, colze, anàlisi, analitzar, precisió.